

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"א חשוון תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה יח | דף הכולל: ביצה טז.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תר"נ עד סימן תרנ"א אמצע סעיף א' "ואם נשרו מהעלין".
מוסר: חובת השמירה - מתחילת פרק ו' עד "כלל הדברים".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק כד 'וכבר מצאנו שהמלאכים' עד סוף פרק כה



להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

שני סיפורים על 'ספיישלי' שנשלח מהשמים | 'כשהמשיח ישאל אותך מי אתה, תגיד לו: אני הבאתי אותך!!!' | מה ההבדל בין קילוף מלפפון לקילוף עגבניה בשמיטה? | 2259

על דא ועל הא

בעודי דולק אחר הרכב, עליתי בטעות על כיכר
ורכבי כמעט התהפך. הבנתי שיש כאן רמז כלשהו
משמים, אך עדיין לא ייחסתי לכך חשיבות
גדולה, עד המקרה הבא שלא איחר להגיע...



צילום מזויזת אחרת

התשובה שלו איששה את תחושתנו הקודמת. אכן נפשו קשורה וכרוכה בקבלה זו. במסגרת עבודתי כצלם אירועים, הוא פתח, אני נקרא תמיד לאירועים מגוונים סביב השעון וסביב מעגל השנה. באחד מערבי השבתות לאחר חצות היום הוזעקתי בדחיפות לבוא ולתעד את אחד מגדולי ישראל שהופיע באירוע השקה של מפעל רוחני מסוים. לאחר סיום המלאכה בנקודה אחת, המשיך אותו גדול בישראל בנסיעה לנקודה נוספת להמשך האירוע, בעודי דולק אחר רכבו. באחד העיקולים, עליתי בטעות על כיכר. רכבי כמעט התהפך לגמרי. כפסע היה ביני לבין אסון מר חלילה. ראיתי בכך אות ורמז משמים על הענין של עשיית מלאכה בערב שבת קודש לאחר חצות היום, אך עדיין לא ייחסתי לכך חשיבות גדולה. כאשר הגיע המקרה הבא, בעודי מוזמן לתיעוד אירוע מיד בצאת השבת, והנה לפתע נתפס לי הצוואר ואני לא מסוגל

הוא היה נשמע החלטי מאוד בטלפון. "ביום שישי אחרי חצות אני לא עובד בשום אופן!" וכאשר ניסינו לגשש על מוצאי שבת, הוא שוב ענה בנחרצות נדירה: "אין על מה לדבר. אני לא עובד לפני צאת השבת לשיטת רבינו תם, כמנהג בית הכנסת שבו אני מתפלל. אף שבמקור מצד משפחתי לא מקפידים על כך". היה זה בעת שפנינו לצלם מקצועי, לרגל אירוע משפחתי, כאשר הזמן המתאים ביותר היה בערב שבת או מוצאי שבת. כאמור, נתקלנו בחומה נחרצת של הקפדה יתירה על קדושת ותוספת שבת. משהו היה מסקרן בכל הסיפור. אמנם מדובר בצלם ירא שמים מאנ"ש. אך מנין לו ההקפדה נחרצת הזו, עד שניכר היה מנימת קולו כי נפשו תלויה בדבר!?

לאחר שסיים את מלאכתו נאמנה, כמובן ללא שום התגמשות אף קלה בגינוני חומרותיו - אזרנו עוז לנסות ולדובב אותו במה דברים אמורים.

תם הנהוג בבית הכנסת שאני מתפלל בו. מכאן נובעת הנחרצות שלי בנושא זה, כי בנפשי הדבר, וכפי שחשתי בשיחת הטלפון עמי - הפטיר הצלם, ואנו נטלנו את החיזוק לעצמנו ולמען הקוראים הנכבדים. בעיקר לקראת הזאת השעון בשבוע הבא בעזרת ד'.

(אהרן ברגמן, המבשר)

להחזיק את המצלמה ביד - קישרתי כבר בין שני המקרים והחלטתי שעליי לעשות מעשה ולקבל עליי התחזקות בקדושת תוספת שבת.

בהתייעצות עם רב חשוב, קיבלתי על עצמי שלא לקבל שום עבודה בערב שבת לאחר חצות, וכמו כן במוצאי שבת, להחמיר על עצמי ולא לצאת לשום אירוע טרם זמן צאת השבת של רבינו

שו"ת שביעית

האם מותר לקלף עגבנייה הקדושה בקדושת שביעית? מה עושים עם קליפות תפוז או תפוח? והאם מותר לקלף בננה שלמה כאשר רוצים לאכול רק חצי ממנה?



שו"ת בדיני שמיטה מהגאון רבי דוד שרייבר שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א

קליפות של בננות, פירות הדלים וכדו', ראוי שלא להשליכם לאשפה אלא להניחם בפח השמיטה.

עצמות עוף שהתבשלו במרק יחד עם ירקות שביעית, אי"צ למצוץ מהם את הטעם, ומותר להשליכם לאשפה ואי"צ לשומרם עד שיפסדו ממאכל בע"ח. וכן אי"צ לתתם לבע"ח.

ג. האם מותר לאכול חלק מפרי, למרות שייגרם הפסד לחלקו השני? למרות שאסור להפסיד פירות שביעית בידיים, ויש הסוברים שגם לגרום להם הפסד בצורה ישירה אסור, אך כאשר הפסד הוא בצורת אכילתו, וכגון כשרוצה לאכול רק חצי בננה או אבוקדו וכדו', מותר לקלף את הכל למרות שע"כ יתקלקל אח"כ החצי שלא יאכל.

וכן המכין מאכל מירקות רשאי לחתוך את הקצוות שלהם, למרות שקצוות אלו לא יאכלו [אך עדיין צריך לשמור את השאריות והקצוות בפח השמיטה עד שיתקלקלו]. וכן מותר להוציא מרק מהמקרר כדי לקחת ממנו לאכול, למרות שיועד שלא יוכל להחזירו למקרר, ועי"כ יתקלקל. וכן מותר לחתוך פירות לחתיכות שכך הרגילות לחותכם, למרות שע"כ כך זב מהם מיץ לאיבוד.

א. אילו פירות וירקות מותר לקלף בשמיטה?

מותר לקלף פירות וירקות שביעית שהדרך לקלפם [וכגון תפוחי עץ, גזר ומלפפון], גם אם אפשר לאוכלם בקליפתם. אך לא יקלף קליפה עבה יותר מהרגילות.

אך פירות וירקות שאין הדרך לקלפם [כגון עגבנייה, משמש ושזיף] אין לקלפם, ואפי"אם הוא אדם שרגיל לקלפם מחמת היגיינה וכדו', אי"כ מקלף עם חתיכה עבה מהפרי, בעובי כזה שהקליפה אינה נהפכת לפסולת אלא עדיין ראויה לאכילה עם בשר הפרי הדבוק בה.

וכדי להאכיל קטנים, מותר לקלף להם פירות וירקות שהם אינם יכולים לאוכלם בקליפתם, אע"פ שאין הדרך לקלפם לגדולים.

ב. האם צריך לנהוג בקליפות קדושת שביעית?

קליפות פירות וירקות שדרך בני אדם לאוכלם, צריך לנהוג בהם קדושת שביעית. ואפי"אם אין דרך בני"א לאוכלם, אלא דרך בעלי חיים לאוכלם, צריך לנהוג בהם קדוש"ש.

ואם הם ראויים למאכל בהמה אך אין הדרך לתת אותם לבהמה, דנו הפוסקים האם צריך לנהוג בהם קדוש"ש. ולכן

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת



רבי חיים הוציא קופסא מהארון ושלף מתוכה שטר של 20 ש"ח ועוד שתי מטבעות של 10 ש"ח. "יש כאן יותר מדי", אמר ר' שמואל. "למה?" שאל רבי חיים, "אמרת לי עשרים ושניים שקלים?"



ארבע מאות שקל כסף... מה היא?

חיים צעד לארון, הוציא קופסא ושלף מתוכה שטר בן עשרים שקלים ועוד שתי מטבעות של עשרה שקלים כל אחת מהן, והגיש לו.

"יש כאן יותר מדי", הסב רבי שמואל את תשומת לבו. "למה?" שאל רבי חיים, "אמרת לי עשרים ושניים שקלים?" "וכאן יש לי ארבעים" - השיב רבי שמואל. "כמה יש?" שאל שוב רבי חיים, ולאחר שהות הוסיף: "קח לך כמה שאתה צריך ותחזיר לי את היתר".

רק כעת הבין רבי שמואל שרבי חיים אינו מכיר את המטבעות... לאחר מעשה, ניגש אל בנו של רבי חיים ושאלו האם נכון שאביו אינו מכיר צורת מטבע. "אכן", השיב לו, "שמתי לב לכך כבר כמה פעמים. את צורת השטרות הוא מכיר, אולם צורת מטבעות אין הוא יודע"...

(דברי שיח מתוך 'ומתוק האור')

רבי שמואל רוזנברג סיפר, כי באחד הימים נכנס אל מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א והראה לו את הספר 'תמודי דניאל' על הלכות מילה. ספר זה חובר על ידי רבי דניאל מהורודנא על יורה דעה. מרבית כתביו של רבי דניאל אבדו בשרפה גדולה, ומן הבודדים שנותרו לפליטה הוציאו ספרים אחדים, אחד מן הספרים הללו עוסק בהלכות מילה. משראה רבי חיים את הספר אמר: "אינני מכיר את הספר הזה".

"אם כן, אביא אותו לרב", הגיב מיד רבי שמואל. אולם רבי חיים סירב: "שונא מתנות יחיה".

"אבל אני רוצה להביאו לרב", ניסה שוב רבי שמואל. רבי חיים שוב סרב, אין הוא רוצה ליהנות ממתנות. "מתנות כבר קיבלתי לבר מצוה", אמר, "כמה עולה הספר הזה?" "עשרים ושניים שקלים", השיב רבי שמואל בליט ברירה. רבי

קול העם

הרמקול הדהד, המארגנים הודיעו שהאוטובוס יוצא ממש בדקות אלו, אבל על הקבלה שלי לא יכולתי לוותר. עדיין לא התפללתי ערבית...



שני סיפורים על 'ספיישל' שנשלח מהשמים

שבשער הבטחון כתוב שהקב"ה מנהיג כל אחד באופן פרטי ונותן לו כל מה שהוא צריך, ואם כך, אין לי שום בעיה. אעמוד ואתפלל מעריב כראוי, טרם היציאה מהעיר. כדי להרגיע את עצמי לגמרי, הוספתי מחשבה שאבא שלי - אבי שבשמים - מחכה לי עם רכב בחוץ, וכך בוודאי אין כל סיבה להילחץ.

התפללתי כראוי, כולל ספירת העומר, ואחר כך יצאתי לרחבה שלפני האולם. ואז אני רואה אברך עומד להתניע את הרכב שלו. שאלתי אותו לאן הוא נוסע. "לבית שמש", הוא אומר לי. נכנסתי לרכב בהודיה לה' על האוטו שחכה לי בחוץ...

בימי ספירת העומר השתתפתי בכנס שנערך בירושלים. הכנס הסתיים מאוחר בלילה, וכדי להגיע בחזרה לביתי שבבית שמש, היה עלי לעלות על אוטובוס שאורגן במיוחד עבור המשתתפים בכנס. הכנס נערך באולם בשכונה מרוחקת, באזור שאין בו תחנת אוטובוס, ולכן היה האוטובוס המאורגן הזה האפשרות היחידה מבחינתי להגיע הביתה.

אולם חזקה עלי הוראתו של אבי שיחי', שלימד אותי שלא יוצאים מהעיר לפני שמתפללים מעריב. לפני שיצאתי לכנס עדיין לא יכלו להתפלל מעריב, ועכשיו, לפני היציאה מירושלים, עלי להתפלל.

הרמקול הדהד, המארגנים הודיעו שהאוטובוס יוצא ממש בדקות אלו, אבל על הקבלה שלי איני יכול לוותר. חשבתי לעצמי,



הראשי הוא לא מקום בשבילנו. נחכה כאן".
עודם מדברים והנה רכב פרטי עוצר לידם, וממושב הנהג ניבטות אליהם פנים מוכרות. "שלום", אומר להם יהודי שיושב ליד ההגה, "לאן אתם צריכים?" מכאן הדרך לווייליאמסבורג פשוטה ושמורה. ר' מרדכי סיפר ליהודי שהיה עליו להגיע לרופא והוא מחפש רכב שייקח אותם הביתה, ולבן שלו הוא אומר: "תראה, אנחנו עשינו את שלנו בשמירת העיניים, וד' עשה את שלו ושלח לנו רכב אל הרחוב הקטן הזה".
(השגחה פרטית)

בניו יורק חי צדיק בן עלייה, הרב הצדיק ר' מרדכי זלינסקי זצ"ל. הוא גר בווייליאמסבורג, ויום אחד הוצרך לנסוע למנהטן הגדולה בשביל לפגוש רופא שיטפל בבנו. מנהטן היא אזור שליהודי בכלל לא פשוט להסתובב בו. צריכים שם רחמים גדולים כדי להינצל מראיות אסורות, ור' מרדכי שמר על עצמו מכל משמר.
כאשר סיימו את הביקור אצל הרופא, נשארו ר' מרדכי ובנו באחד הרחובות הצדדיים, וחיכו למונית שתסיע אותם לווייליאמסבורג. הבן טען שאין כל סיכוי שמונית תעצור כאן, ולכן יש לצאת לרחוב ראשי, אולם ר' מרדכי היה איתן בדעתו. "הרחוב

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il



על דא ועל הא

בסוף, אחרי כל ראשי הישיבות, הרבנים, העסקנים החשובים, גם אתה תבוא, והמשיח ישאל אותך "מי אתה?" - תגיד לו בחזרה: מי אני?! אני הבאתי אותך! אתה נמצא פה בגללי!



זיכוי הרבים העצום של אברך העמל בתורה - מתוך שיחתו של הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מייסקובסקי שליט"א

הוא מעלה את כל הדור! אין לנו מושגים בכלל. המשיח בא בגללו. פעם דיברתי בביהכ"נ "ירחי כלה' בליל שבת, ואמרתי תוך כדי הדברים: מי יודע אם כל מה שהרב מפוניבז' הצליח, זה היה בזכות שבאותו הדור היה את עמל התורה של החזון איש. בזכות שהיה עמל התורה - לכן הצליח הרב מפוניבז'.
מיד לאחמ"כ ניגש אלי אברך תלמיד חכם, והתחיל לצעוק עלי: הרב מפוניבז' היה צריך את עמל התורה של החזון איש! לרב מפוניבז' לא היו מספיק זכויות מכח התורה שלו?! איזה חצוף אתה!!!
אני הייתי אז יותר צעיר, ולא היה לי כ"כ נעים... אמרתי לו: אתה יודע מה, בא נשאל מישהו שידע. וסיכמנו על הגאון ר' ישראל אליהו וינטרויב זצ"ל. אמרתי לו, בא איתי! אבל הוא אמר - לא, לא, אני סומך עליך, תלך לבד ונראה מה שהוא יגיד.
נכנסתי לר' ישראל אליהו, וסיפרתי לו. הוא חיך ואמר: תראה, שניכם צודקים. בעצם הווארט - אתה צודק, ודאי שיכול להיות שבגלל עמל התורה של החזון איש הרב מפוניבז' הצליח. אבל בזה שאתה, בלי דעת, אומר את זה בפוניבז' עצמה - הוא צודק...
על כל פנים, אנחנו צריכים לדעת שעמל התורה בונה, בונה, בונה בלי סוף! אין לנו מושגים כמה עמל התורה של כל בחור בונה בישיבה! בחור אחד בן עלייה שעמל בתורה - יכול למשוך ולהשפיע על כל הישיבה!

אני רוצה לספר לכם סיפור מאד מעניין: הגאון ר' משה שפירא זצ"ל, היה יהודי מורם מעם, היה בקי עצום בנגלה ובנסתר והיה גם מעמיק עצום. פעם הוא הגיע לאיזה מקום וכולם באו לברך אותו בברכת שלום עליכם. היו שם הרבה רבנים חשובים ואנשים נכבדים.
כל החשובים באו והגיעו... ובצד, עמד אברך מתמיד בן עליה, והוא לא ניגש אליו. ר' משה שהבחין בכך, ניגש אח"כ אל האברך ואמר לו: "למה אתה לא באת כמו כולם להגיד לי שלום עליכם?"
אמר לו האברך: "כולם שם היו אנשים חשובים, ראשי ישיבות, עסקנים גדולים של תנועת התשובה (שר' משה מאד עזר לתנועת התשובה), אבל אני - אברך פשוט... מה יש לי בכלל לגשת... מי אני בכלל שאגש אל הרב..."
אמר לו ר' משה: אני רוצה להגיד לך משהו. כשיבא המשיח - כולם ירוצו לקראתו, והוא ישאל כל אחד על מעשיו, מה אתה, ומי אתה. יגיד אחד - אני ראש ישיבה. ומי אתה? - לי יש ישיבה קטנה. ומי אתה? - אני מתעסק עם בעלי תשובה, וכו'. כולם יבואו. ובסוף, אחרי זה - גם אתה תבא, אין ברירה... המשיח ישאל אותך מי אתה? תגיד לו בחזרה: מי אני?!... אני הבאתי אותך! אתה נמצא פה בגללי!
אברך שלומד, עמל ויגע בתורה - הזכויות שלו זה אין לתאר!

בחור טוב הוא קטר!

סיפרנו שהרב וולבה אמר פעם לבחור חדש שהגיע לשיבה בשיעור א': הישיבה זה מטוס, אם אדם במטוס נזכר שהוא שכח לכבות את הגז בבית - מצטערים... אתה במטוס, אי אפשר לרדת מהמטוס. בחור יקר! אתה היום, הקב"ה אומר לך 'ושכחי עמך ובית אביך'. כל מה שהיה עד היום - נגמר, כעת א"א לרדת מהמטוס.

ואנחנו יודעים קצת אחרת: לא הישיבה זה מטוס, אלא אתה מטוס!!! ונסביר: תארו לעצמכם למשל ברכבת, יש קטר ויש את שאר הקרונות. אם נראה פתאום שרק הקטר נוסע ושאר הקרונות ברכבת לא, מה ההסבר בזה? פשוט הקטר לא התחבר לקרונות וממילא רק הקטר נוסע וכל הקרונות נשארו מאחור... אבל כאשר הקטר נוסע ומתחבר לרכבות - הוא מושך איתו את כל הקרונות!

וכך קיבלנו מרבותינו: בחור אחד טוב - מעלה ישיבה שלמה! מרן ראש ישיבה זיע"א, בהתחלה מאד התנגד לחלק את המחזור בישיבה לשני שיעורים, וגם כשהתחננו לפניו וביקשו והסבירו - הוא לא רצה. ורק בשנים המאוחרות יותר הוא הסכים. ושאלו אותו, למה לא? אז הוא אמר, תדעו לכם: בחורים בשיעור - הטובים יותר הם הקטר שמושך את הקרונות, וכמה שהשיעור יותר גדול - יהיו יותר בחורים טובים. ברגע והקטר מושך - הוא יכול למשוך עשר, אבל הוא יכול למשוך גם מאה מאתיים! קטר טוב - כמה שהוא יותר חזק, הוא מושך יותר הרבה. אבל כשאתה מחלק את השיעור לשנים, אז בכל שיעור יש פחות בחורים טובים וזה מחליש את העוצמה של הקטר, וחבל על זה.

אין לנו מושג עד כמה גדולה המעלה של זיכוי הרבים. וכמו שקיבלנו ממרן הרב שך זצ"ל - אין לך זיכוי הרבים כזה גדול, כמו בחור שלומד טוב בישיבה ומקרין על השאר. החפץ חיים הקדוש, בספרו 'חומת הדת' פ"ו נותן הרבה הדרכות לקבוצה של מזכי הרבים שרוצים לחזק את העיר. אחת מההדרכות שכתובות שם: 'לעשות סעודה בכל חצי שנה ולשמוח על שזיכם ה' להיות ממזכי הרבים!' אל תזלזל במה שאתה יכול לעשות, לך תעשה סעודה ותודה לקב"ה על הזכות לזכות את הרבים!

פעם מרן ראש הישיבה זיע"א אמר: 'מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי', כל כך הרבה דברים אני מקבל מהקב"ה, אריכות ימים, בריאות ועוד הרבה מתנות. אמר לו הנכד שהיה שם: "אבל מה סבא עושה באריכות ימים? הוא רץ ממקום למקום לפרסם את שמו יתברך ולעורר עוד יהודים". אמר לו ראש הישיבה: "נו... על זה אני צריך לומר תודה רבה יותר גדולה, שהקב"ה מזכה אותי להיות ממזכי הרבים!"

(מעובד מתוך שיחה בגיליון 'ארחות חיים')



Dirshu
דרשו ד' ועזרו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

קנין שביעית
תכנית הלימודים של 'דרשו' על הלכות שביעית

קנין שביעית המבחן הראשון

הננו להודיע לנבחני 'דרשו' ולנרשמים לתכנית 'קנין שביעית' כי המבחן הראשון בתכנית הלימודים לשנת השמיטה יתקיים ברצות ד'

**ביום חמישי במוקדי 'דרשו' בכולל
וביום שישי בכל מוקדי מבחני 'דרשו'**

• במוקדי המבחן יחולקו חוברות לימוד של החודש הבא

להזכירכם:

• נבחני 'דרשו' אינם נדרשים לרישום מוקדם לתכנית
• נבחנים חדשים, יש להירשם לתכנית במוקד 'דרשו'

02-5609000



האם מותר להעביר רשימת תורמים של מוסד מסוים למוסד אחר?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

שבח גדול. וכן לגבי הוצאות שבת, תרומות לצדקה - שהדבר תלוי אם האדם הוא עשיר או עני; או הנהגות מסוימות שעבור אדם בינוני הן שבח ועבור אדם חשוב הן גנות, וכל כיוצא בזה. לכן, כותב ה'חפץ חיים', אל תטעה לומר שדבר שאינך בוש שיאמרוהו עליך, מותר לך לאומרו על אחרים. כי הכל תלוי לפי עניינו של האדם שעליו מספרים, אם זה שבח עבורו או גנות.

אגב עניני צדקה, מביאים בביאורים ומוספים נידון מעניין: האם מותר להעביר רשימת תורמים של מוסד מסוים למוסד אחר? יש שכתבו, כי מדברי החפץ חיים עולה כי יש בזה לשון הרע, שכן נגרם בזה נזק לאותם תורמים, כי יצטרכו לתת יותר, ובסופו של דבר יגרם נזק גם למוסד הראשון, שהתרומות המגיעות לו יופחתו. אמנם כתבו שהכל לפי הענין. כי אם יש ביכולתם של אותם תורמים לתת יותר, מותר. וכן, פעמים שזה כבוד לאותם תורמים ששם מופיע ברשימות תומכי תורה.

ה'חפץ חיים' מסכם סעיפים אלו וכותב, כי קשה מאוד לפרט את כל הדוגמאות לדיבורים מהסוג הנ"ל, שעשויים להיות בגדר לשון הרע, ולכן - "קח דברי הרמב"ם עטרה לראשך וזכור אותו תמיד, שכל דבר שאם יתפרסם יוכל לגרום לחברו הזק בגופו או בממונו או להצר לו או להפחידו, הרי זה לשון הרע".

ההלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' ממשיכות לעסוק בעניין דיבורים שניתן היה לטעות שאינם בכלל לשון הרע, כדוגמת דבר שאינו גנאי ממש, אלא שלילת מעלות. בסעיפים הקודמים דן ה'חפץ חיים' באדם האומר על חברו שאינו חכם, וכאן הוא מפרט לגבי שלילת מעלות נוספות - גבורה ועושר. אדם המספר על חברו שבטבעו הוא חלוש, כותב ה'חפץ חיים' כי מדבר זה עלול להיגרם נזק, לענין קבלתו לעבודה למשל. כמו כן לגבי מעלת העושר, אם מספר שפלוני עני, או שאינו עשיר כפי שחושבים עליו, גם יכול להביאו בזה לידי נזק [והוא הדין להיפך, אם אומר שאינו עני כפי שחושבים, או שהוא עשיר, גם כן יכול להיגרם מכך נזק - ביאורים ומוספים בשם 'עיקרי דינים']. בביאורים ומוספים מציינים, כי התנאי של גרימת נזק נצרך רק בדיבור שאינו מתוך כוונה לבזות ולגנות את חברו. שכן, כשאומר את הדברים במטרה לגנות, אסור משום לשון הרע גם אם לא ייגרם מכך כל נזק ממש לשני.

כלל נוסף מדגיש ה'חפץ חיים': הכל תלוי על מי מספרים. ייתכן שאדם אומר דבר אחד על שני אנשים, אבל לגבי הראשון זהו שבח ולגבי השני זה גנות. לדוגמה: אם אומר שפלוני לומד 3-4 שעות ביום, בשביל אדם שאין לו דאגות פרנסה ואחרים מספקים את מזונו, זהו דבר גנות, ואילו בשביל בעה"ב טרוד זהו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666



מדוע נתן יוסף עצות לפרעה למרות שלא התבקש על כך?

ראש השנה דף יח

בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו

ולאִיזה תפקיד יתמנה, ולכן 'ירא פרעה איש חכם וגו' ויפקד פקידים ויקבצו את כל אוכל וגו'.

סיפר אחד מיקירי ירושלים: ביום כ' כסלו תשכ"א, הגיע הרה"ק בעל ה"שפע חיים" מצאנז זי"ע להשתתף בהלווייתו של הגה"ק רבי צבי פסח פראנק זי"ע ראב"ד ירושלים, ולאחר מכן זכו המתפללים בבית המדרש "היכל צבי" בבתי וורשא, לביקורו של הרבי בבית המדרש שנחנך מספר חודשים לפני כן.

הרבי ערך שולחן "לחיים", והיכן שנפתח החומש כדרכו בקודש, פתח ואמר דברי תורה. ויצא הפסוק "את אשר האלקים עושה הגיד לפרעה". והסביר על פי מה שפירש אביו הרה"ק מרודניק זי"ע, את התרגום על הכתוב "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (שמות כא א) "ואילן דיניא די תסדר קדמיהון", והכוונה, שהדינים והמשפטים יסדר וישים הקב"ה, כלפי הגויים ואומות העולם ולא על ישראל חס ושלום.

וזהו הרמז כאן: "את אשר האלקים עושה", אלקים הוא מדת הדין כנודע, והיינו שאת מדת הדין - "הגיד" מלשון המשכה [כמו נגיד ונפיק], ימשיך הקב"ה רק על פרעה ועל רשעי ישראל, ואילו על ישראל בניו רחומיו יגולו רחמיו על מדותיו ויתנהג עמנו במדת החסד ובמדת הרחמים. וכן פירש האדמו"ר מבעלזא זי"ע 'ועל חטאים שאנו חייבים עליהם חטאת' "עליהם" הכוונה על הגויים יהיה חטאת וכן ההמשך.

(גליון תהלתו בקהל חסידים)

ידועה ומפורסמת השאלה מדוע נתן יוסף עצות לפרעה איך לנהל את מצרים 'ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם' (בראשית מא מג) הרי לא ביקש ממנו אלא לפתור את חלומו, ותו לא?

האריז"ל (שער הפסוקים) מוסיף לשאלה זו ושואל עוד, מהו שאמר יוסף 'את אשר אלוקים עושה' (שם מא כה) הרי עדיין לא עשה לא שובע ולא רעב, והיה צריך לומר אשר אלוקים 'יעשה', ומתרץ האריז"ל על פי הגמרא בברכות (נח:): ג' דברים מכריז הקב"ה בעצמו: רעב, שובע, פרנס טוב. וזה מה שאמר יוסף לפרעה, 'אשר אלוקים עושה' כל יום שמכריז בעצמו רעב ושובע, הגיד כבר לפרעה בחלום, וכיון שגילה והכריז על שתי הדברים, אז בוודאי יתקיים גם הדבר השלישי שה' מכריז, וזהו פרנס טוב, שידע לדאוג לפרנסת אנשי העיר, ולכן הציע לפרעה שימנה איש נבון וחכם על ארץ מצרים.

האוהב ישראל מפרש אלא נראה דהרי אמרו חז"ל בפסח נידונים על התבואה (ר"ה טז.), ובראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, שדנים בו כל אדם מה יעשה עמו כל השנה, והבין יוסף שחלום שחולם מלך, זה עבור כל המדינה, ולא ענין פרטי, כמו שחשבו כל פותרי החלומות של פרעה, ולכן פתר יוסף שהכוונה על שובע ורזון, אך א"כ היה צריך לחלום זאת בפסח שאז נידונים על התבואה, ולמה חלם זאת בראש השנה שאז כל באי עולם עוברים לפניו (שם יח.).

אלא שמכך הסיק יוסף, וזהו שאמר לו 'ועתה' זה שחלמת חלום זה כעת, בראש השנה, כי אז דנים על האדם מי יימנה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיול

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

מי שנטל לולב שאינו קשור יחד עם ההדס והערבה - האם יצא ידי חובה?



ארבעת המינים: " וְלִקְחָתֶם - " וְלִקְחָתֶם" - " וְלִקְחָתֶם"; והיינו, שבאיגוד המינים יחד, הלקיחה מושלמת יותר. וניתן לבצע את האיגוד של שלושת המינים אף בזמן שלא מחויבים במצות ארבעת המינים, כגון בערב סוכות, או בלילות חול המועד.

[שו"ע תרנא, א, ומשנ"ב ז; ביאורים ומוספים דרשו, 6-4 ר 11]

מצוה לאגוד את הלולב, ההדס והערבה, יחד, משום 'נוי מצוה'. ונחלקו הפוסקים אם מצוה זו - של נוי מצוה, הנדרשת מהכתוב: "זֶה אֵלַי וְאֶנְהוּ" - היא מדאורייתא, או מדרבנן. ובדיעבד, יוצאים ידי חובה אף כששלושת המינים אינם אגודים. ויש שפירשו, שאיגוד המינים מהווה נוי למינים עצמם; אך יש שפירשו, שהאיגוד היא נוי לקיום מצות הלקיחה, כיון שהצטוונו ב'לקיחה תמה', כלומר, מושלמת, הנדרשת מהכתוב על מצות

מי שאגוד את שלושת המינים ב'קושישקל' - האם צריך להוסיף ולקושרם בעלי לולב?



ויקשרו אותם יחד בקשר הנ"ל, כדי לקיים את מצות האגידה כפי עיקר ההלכה. ומנהג ישראל מקדמת דנא, לאגוד את ארבעת המינים דווקא בענפי לולב. ונחלקו הפוסקים אם מותר להשתמש בענפי לולב שכבר קיימו בו את המצוה, לאיגוד לולב זה עצמו עם הדס וערבה; ולכל הדעות, אסור לאגוד בהם לולב אחר.

[שו"ע תרנא, ח; ביאורים ומוספים דרשו, 7, 11 ר 14]

בהמשך לאמור: באגידת הלולב, ההדס והערבה, יש לקושרם יחד בקשר גמור, האסור לקשירה בשבת וביום טוב, דהיינו, קשר על גבי קשר. ויש להדק את הקשר באופן שלא תהיה אפשרות להוציא ולהכניס את ההדסים והערבות ללא התרת הקשר. ורבים מפוסקי זמננו הורו, שאף הנוהגים לתחוב את שלושת המינים בְּאִוָּגְדָן העשוי מעלי לולב - המכונה 'קושישקל' - יסיפו

אורכם של הלולב ההדס והערבה במידות זמננו - לכתחילה ובדיעבד



לכתחילה - ב'שיעור' הגדול, 40 ס"מ, ולפחות 39 ס"מ; ובשיעור הקטן, 32.7 ס"מ, ולפחות 32 ס"מ. ובדיעבד - בשיעור הגדול, 32 ס"מ; ובשיעור הקטן, 26.6 ס"מ. ואורך ההדס וערבה, לכתחילה - בשיעור הגדול, 30 ס"מ, ולפחות 29 ס"מ; ובשיעור הקטן, 24.5 ס"מ, ולפחות 24 ס"מ. ובדיעבד - בשיעור הגדול, 24 ס"מ, ובשיעור הקטן, 20 ס"מ.

[שו"ע תרנ, א, ומשנ"ב ד רח; ביאורים ומוספים דרשו, 6-8]

הלכה למשה מסיני, שאורך הלולב יהיה ארבעה טפחים, ואורך ההדס והערבה - שלושה טפחים. וישנן דעות שונות לגבי אופן המדידה של טפחים אלו; ובנוסף - כידוע - ישנן שתי דעות עיקריות לגבי אורך הטפחים במידות זמננו, המכונות 'השיעור הגדול' ו'השיעור הקטן'. והמידות למעשה, (על פי דעת הרמ"א): אורך הלולב,

* יש מהראשונים שסוברים, שבמקרה שאין אפשרות להשיג ארבעת המינים כשרים, אלא מינים הפסולים מחמת מום - יש ליטול אותם ללא ברכה, כזכרון לקיום המצוה. וכך פסק השולחן ערוך. והרמ"א הביא דעת ראשונים הסוברים, שאם רק הלולב פסול, וסיבת הפסול היא מחמת שהוא יבש; אך הוא אינו יבש לחלוטין - ניתן אף לברך על ארבעת המינים. ועוד כתב הרמ"א, שיש הסוברים שבמקרה שאין אפשרות אחרת, ניתן לברך אף על הדס 'יבש' שלא יבש לחלוטין, אך לא על אתרוג יבש. ויש אומרים שבמקרה כזה ניתן להקל אף בערבה ובאתרוג.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לבנות סוכה על גבי 'נגרר' של רכב?



אין בכך איסור. וכמו כן, ניתן לבנות סוכה על גבי עץ - באופן שענפי העץ אינם משמשים כסכך, ואינם פוסלים את הסכך - אך אין להיכנס לתוכה בשבת וביום טוב אלא כאשר אין בדבר חשש של שימוש בצומח המחובר לקרקע, האסור בשבת וביום טוב.

[שו"ע תרכח, ב-ג, משנ"ב י רטז, ושעה"צ יא; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

ניתן לבנות סוכה על גבי משטח נייד, כגון עגלה רחבה, או 'נגרר' של רכב, וכדומה, ולהשתמש בה כסוכה גם בשעה שהמשטח נע ממקום למקום.

אולם, סוכה שעל גבי רכב אין להיכנס לתוכה בשבת וביום טוב אלא באופן שאין בו חשש להדלקת נורה, הפעלת אזעקה, טלטול מוקצה, וכל איסור אחר הכרוך בפתיחת דלת הרכב, או בשהות בתוכו. ואם הרכב מתנועע מעט בשעה שנכנסים לסוכה,

הלוח היומי

כ"א בחשוון | רבי מרדכי ב"ר מאיר אליפנט זצ"ל, מייסד ור"י תפארת אברהם-איתרי, בעל זהב מרדכי



יארצייט:

של"ה: רבי דוד ב"ר שלמה בן זמרא זצ"ל, הרדב"ד, אב"ד במצרים, בעל שו"ת הרדב"ז, שו"ת דברי דוד, יקר תפארת ועוד.
ת"ד: רבי אברהם ב"ר מרדכי אזולאי זצ"ל, בעל חסד לאברהם. (וי"א בכ"ד חשוון)
תש"א: רבי יחיאל ב"ר יהודה לייב בוים זצ"ל, אב"ד גותא.
תשמ"ט: רבי בצלאל ב"ר אברהם שטרן זצ"ל, רב קהל מחזיקי הדת-אוסטריה ועוד, בעל שו"ת בצל החכמה.
תשנ"ז: רבי יחיאל ב"ר נתנאל אלשיך זצ"ל, מרבני תימן.
תש"ע: רבי ישראל ב"ר יצחק אייזיק רוזנבוים זצ"ל, מסטניסלב-מונסי, בעל תפארת ישראל.
תש"ע: רבי מרדכי ב"ר מאיר אליפנט זצ"ל, מייסד ור"י תפארת אברהם-איתרי, בעל זהב מרדכי.



להרוויח מצוות אף בעת העיסוק לפרנסה

מרבן ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר פעם לרוקח אחד: "כמה בעל זכויות אתה, שאתה מציל מאות אנשים ממוות, שהרי ללא תרופותיך היו מתים בחוליים! כמה חסד אתה מקיים!", אמר לו הרוקח: "וכי מעלה היא? הלא אני מקבל על כך כסף, וזו פרנסתי", ענה לו ה"חפץ חיים": "כסף מוכרח אתה לקחת לשם פרנסתך, אך אילו תוסיף כוונה לשם מצוה אין זו סתירה למה שאתה נוטל שכר".
(כאשר ציוה ה' עמ' רנד)

בכל מעשה שאנו עושים למען הזולת, גם אם יש לנו טובת הנאה מכך (משכורת וכדו')
נשתדל לכוין לשם מצות חסד ולשם מצות "ואהבת לרעך כמוך"

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il